

ZBYNĚK Z. STRÁNSKÝ

Budování depositářů vlastivědných museí

Rozvoj nové kultury přinesl i přehodnocení podstaty musejní práce. Byl vytčen nový, jasně progresivní program; jeho plnění předpokládá theoretické a praktické soustředění na celý komplex úkolů. Základní, rámcové objasnění těchto úkolů bylo postupně již zveřejněno v různých formách: sjezdové resoluce, směrnice, rámcové publikace. Málo jest však dosud prací, které by rozpracovávaly jednotlivé úkoly do hloubky a detailů, a to po stránce theoretické i praktické, aby musejní pracovníci měli dostatek vodítek pro konkrétní práci. V mnoha případech se stává, že musejní pracovník, chtěje plnit úkoly nového programu, stojí nakonec bezradně před uskutečněním, protože právě postrádá onoho hlubšího a detailnějšího promyšlení. Obyčejně pak využívá metodicky nesprávné improvisační formy ve snaze přemoci nedostatky hlubšího ujasnění, což se pochopitelně velmi nápadně odráží v konkrétním výsledku této práce. Níže rozvinutá theoreticko-praktická úvaha má posloužit v tomto vytčeném smyslu; nechce být ovšem při tom nějakou konečnou a jednoznačnou formulací, ale spíše dokladem diskutovatelného promyšlení jedné z důležitých otázek musejní práce, především vlastivědných museí.

Nové pojetí musejní práce přineslo nekompromisní a nutný požadavek, aby dosavadní hromadné a nesoustavné zveřejňování sbírek, především vlastivědných museí, bylo přehodnoceno v tom smyslu, že se vytvoří základní sbírka se studijní a uchovávací funkcí, a expozice, která sbírkový materiál bude předvádět na podkladě tematického uspořádání. Tento požadavek nebyl pochopitelně okamžitě hromadně přijímán; někteří musejní pracovníci, zejména menších vlastivědných museí, dosti dlouho lpěli na původní formě. Bylo to jistě podmíněno tím, že si neujasnili převratný význam tohoto úkolu, který přináší opravdu konkrétní podmínky k uskutečnění myšlenky, již dříve programované našimi staršími pokroko-

vými musejníky, aby museum se stalo opravdu účinně osvětovým a vědeckým ústavem. Dnes můžeme říci, že tento požadavek se již stal obecně uznávaným úkolem našeho nového musejního programu. Celkově jest jeho obsah jasný a v mnoha případech plně již zveřejněný.

Jest to však teprve úkol, který se počíná postupně plnit. Máme ovšem již vlastivědná musea, která opravdu průkopnický postoupila na cestě tohoto nového programu. Opírajíce se o tyto zkušenosti, s přihlédnutím ke zmínkám v literatuře a v diskusích musejních pracovníků, můžeme zde říci, že zmíněný úkol jest opravdu jednoznačně chápán ve své celkové linii, že však oproti tomu postrádá promyšlení do šíře a hloubky, prostě ujasnění jeho struktury. To jest jistě závažný poznatek, zejména právě v souvislosti s tím, že to jest úkol, který čeká na splnění.

Nejobecněji se nám jeví tato problematika v pojmovém tápání, jak je postihneme v literatuře i diskusích. Pojmové ujasnění jest i pro naši úvahu základním předpokladem; soustředíme se proto při promyšlení uvedené otázky nejprve k tomuto požadavku.

V nedávno vydané práci Juliusa Kálmána o musejnictví jest přímo jedna část věnována otázce rozdělení sbírek. Autor zde konstatuje, že musejní sbírky dělíme na *základní* (studijní) a *výstavní*. Toto rozdělení odpovídá zmíněnému požadavku na přebudování našich vlastivědných museí; vyvěrá tedy čistě z konkrétního úkolu. S obdobným dělením se setkáváme i v jiných museologických publikacích, vydaných v poslední době. Zdá se tedy, že toto pojmové rozlišení jest správné; přesto se však soustředíme na jeho prověření.

Pod pojmem musejní sbírky rozumíme soustředění dokumentárního materiálu, především hmotné povahy. Nemá-li to být ovšem pouze nahodilá sbírka a má-li býti opravdu výslednicí soustavně vedeného výzkumu a sběru ve smyslu požadavků příslušného vědního oboru, musí pochopitelně i ona nésti znak soustavnosti. Provádíme-li pak rozlišení, musíme brát zřetel k tomu, v jakém vztahu jest odlišující znak k znakům základním. „Výstavní“ znak sbírky, tak jak jest chápán pokrokovou museologií, zásadně se staví proti tomu, aby sbírka byla instalována ve smyslu soustavnosti příslušného vědního oboru, což jest ovšem znak nutný pro náležitou strukturu odborně uspořádané sbírky. Moderně instalovaný sbírkový materiál jest podáván ve smyslu vlastního, svébytného pojetí: chce demonstrovati v celku vývoj. Z toho ovšem vyplývá, že nelze přiřazovati k pojmu sbírky znak „výstavní“. Toto si snad již uvědomili autoři publikace o zakládání přírodovědeckých sbírek, když zde užívají, nikoli ale důsledně, rozlišení: sbírka—exposice. Užití tohoto nového označení, vyskytujícího se v sovětských museologických pracích, se jeví opravdu nejvhodnějším a nejsprávnějším. Pod pojmem exposice musíme pak rozuměti tématicky uspořádanou výstavní demonstraci rozličného přírodovědeckého anebo společenskovedního námětu pomocí především sbírkových předmětů. Tímto postupem docházíme i k poznatku, že v museu jest pouze *jed-*

notná sbírka, která ovšem už nemusí užívat označení „základní“ ani „studijní“. Padá také spor o to, zda v základní sbírce jest méně hodnotný materiál než v expozici a zda materiál z expozice má mít i pevné místo v základní sbírce. Ve vlastivědném museu bychom měli rozlišovati: *sbírku* (musejní fond), která jest soustavným seskupením veškerého dokumentárního materiálu a vlastní základnou pro vědeckou i osvětovou práci, a *expozici*, která jest výstavní formou, vznikající *využitím sbírky* podle určitých specifických hledisek, *ne* ovšem *dělením sbírky*.

V literatuře i běžné diskusi se užívá v této souvislosti ještě jeden pojem: *depositář*. Někteří autoři uvádějí, že nelze pojmově přesně rozlišit depositář od základní či studijní sbírky. Avšak toto rozlišení jest nejen možné, ale i velmi nutné, jak ještě upozorníme v dalším. Uvažme tento pojem samostatně. V souvislosti s jeho jazykovým významem můžeme říci, že jej lze chápat jako určité prostorové označení se zvláštní funkcí. Srovnáme-li toto s rozbořem pojmu sbírka (základní sbírka, studijní sbírka), vidíme velmi zřetelně odlišení. Nejlépe to ještě postihneme s hlediska účelového. Účelem musejní sbírky jest soustavné podchycení dokladového materiálu ve smyslu jednotlivých vědních oborů k užití jak vědeckému, tak osvětovému. Naproti tomu účelem depositáře jest uložení, ochrana. V tomto osvětlení se nám pak jeví jasné rozlišení i vzájemný poměr. V případě musejním (tento pojem se užívá i v jiných oborech) nutno pod pojmem depositář rozuměti vymezený prostor, vybavený určitým způsobem pro *uložení* musejní sbírky (studijní sbírky).

Po ujasnění těchto základních pojmů precisuje se nám promyšlená otázka, prokazuje svou složitost a umožňuje zároveň i přímé soustředění k určitému bodu. Onen vytyčený úkol se pak rozpadá jednak v požadavek budování musejních expozic, což jest sám o sobě úkol velmi obsažný, který má také vlastní problematiku a který musíme v tomto případě pominout, jednak v požadavek utvoření sbírky a zajištění jejího uložení v depositáři. I tento požadavek jest však příliš obsažný, aby jej bylo možno promýšlet v celé šíři a proto se soustředíme ke konkrétní otázce: *budování depositářů, resp. uložení sbírky v depositáři*.

Pro většinu našich vlastivědných museí jest otázka výstavby depositářů úkolem, který čeká na své uskutečnění. Nalezli bychom velmi málo případů, kdy musejní pracovníci již podstatně pokročili na této cestě a dosáhli konkrétních výsledků. Jsou to jedině musea ústřední a některá musea speciální, která nám v tomto případě mohou poskytnout vhodný příklad. Úkol jest, jak jsme viděli, podřazen onomu základnímu požadavku celkového přehodnocení musejní práce po stránce sběratelské i expoziční. Ale právě v této souvislosti jest velmi naléhavý, protože má základní význam pro to nejpodstatnější v museu, pro jeho sbírku (fond). Je možné, aby museum mělo velmi cennou sbírku, ale žádný opravdový depositář, takže by nakonec mohlo dojít i k té situaci, že celá hodnota sbírky by se zničila právě v souvislosti s tím, že nebyla řádně uložena v depositáři. Můžeme zde říci,

že někteří naši musejní pracovníci se dívají na sbírkový materiál příliš z rozmezí své osobní zkušenosti. Konstatují, že v období od vzniku našich muzeí byla většina materiálu vystavena velmi špatným podmínkám a přece se většina uchovala. Takto ovšem nemůžeme uvažovat. Musíme si především uvědomit, že máme velkou odpovědnost před vším českým lidem za dokumenty našeho společenského vývoje, protože tyto dokumenty jsou dnes také majetkem našeho lidu a jsou proto již nyní majetkem i budoucích generací, pro které budou mít stejnou, ne-li ještě větší hodnotu a význam. V poměru k těmto dokumentům nám může být příkladem Sovětský svaz, který opravdu s péčí se soustředil na tyto památky, a to již od prvních dnů po uskutečnění Velké říjnové revoluce. A stejně dnes se setkáváme v sovětských musejních publikacích i v řadě směrnic s doklady vzorně rozvinuté péče o tento vzácný materiál. Jeví se nám proto tento úkol, který není ovšem, jak ještě uvidíme, vyčerpán pouze ochranným účelem, opravdu jako velmi naléhavý a jeho uskutečnění nesnese již dlouho stálého oddalování. Stojíme tak před otázkou, jak máme budovat depositář vlastivědného musea.

Při pojmovém určení jsme řekli, že depositář je vymezený prostor, vybavený určitým způsobem pro uložení musejní sbírky.

Z toho nám vyplývá první bod, důležitý pro řešení celého úkolu; *je to otázka prostoru, místností volených pro depositář*. Při této volbě musíme brát zřetel k požadavkům vyplývajícím z účelu depositáře i sbírky. V poměru k ostatním prostorům musea si musíme uvědomit, že nemůžeme určit pro depositární účel pouze ty prostory, které se nehodí pro expozici nebo příležitostné výstavy. I když se budeme snažit plně vyhovět požadavkům kladeným s hlediska prostorového pro expozici a výstavy, nesmíme zapomínat, že v depositáři bude uložen základní materiál musea, od jehož stavu i možnosti využití přímo závisí i stav expozice a výstav. Pokud jde o kvalitu volených prostorů jsou požadavky specifické: prostory mají být především suché, bez zvláštní architektury, bezpečné proti vloupání, požáru i zatopení, lehce větratelné, avšak pokud možno zajištěné proti přímému slunečnímu světlu.

Nyní narážíme na druhý bod, otázku, která má základní význam pro celou strukturu depositáře: *uložení musejní sbírky, resp. stavění sbírkového materiálu v depositáři*. Opravdu hodnotná musejní sbírka vzniká ve smyslu poznávacích požadavků příslušného vědního oboru, což vtiskuje sbírce určitou strukturu, určité uspořádání, které je pochopitelně rozličné dle vědního předmětu pro každou část sbírky (v tom smyslu můžeme hovořit o dělení sbírky). Máme-li takto utvořenou nebo utvářející se sbírku uložiti v depositáři, jest nutné, nemáme-li zničit vědecký význam sbírky a tím i hodnotu depositáře, abychom sbírku stavěli v depositáři právě ve smyslu její vlastní struktury. Avšak jak nám dokládá museologická literatura i příklady z ústředních muzeí, je pak pochopitelné, že každý oddíl sbírky (na př. archeologický, zoologický) oktrojuje opravdu velmi rozdílné stavění mate-

riálu v depositáři. Tato praxe je plně pochopitelná i oprávněná v ústředních mu-
seích, kde vlastně každý vědní obor si vytváří jakési samostatné museum. Ve vlas-
tivědných mu-
seích se jeví však tato možnost praxe problematickou. Sbírká zde
v každém případě jest mnohem více sjednocena a i depositář vlastivědného musea
vyžaduje, aby měl ucelený charakter. Viděli jsme ovšem, že tato výsledná nejed-
notnost pramení z principů jednotlivých vědních oborů; jest proto jistě obtížné
klásti si v tomto případě otázku, zda zde lze dosáhnout určitého sjednocení. Při-
lnutím k této otázce se dotýkáme problematiky, kterou jsme výše vyřadili z naše-
ho přímého promýšlení. Přesto se zde musíme, alespoň rámcově, nad celou touto
problematikou zamyslit.

Soustavnost sběru a výzkumu ve vlastivědných mu-
seích jest v případech,
kdy je opravdu rozvíjena, velmi ovlivněna příkladem ústředních mu-
seí a princi-
pielními požadavky jednotlivých věd, které mají však obecnou povahu. Prověru-
jeme-li však tuto otázku ve smyslu noetickém, přesněji v zaměření na vymezení
vědního předmětu, docházíme k poznatku, že soustavnost sběru musí být pocho-
pitelně podřízena noetickému úkolu příslušného vědního oboru, že však v případě
vlastivědném se nejedná o obecné poznání vědního předmětu, ale o ono specific-
ké, prostorově vymezené, což lze nazvat noetickou charakteristikou vlastivědy.
Doplňme si to ještě konkrétním příkladem. Je-li předmětem poznání pro obecného
ornitologa pták jako takový a snaží-li se o jeho systematické utřídění, pro vlasti-
vědného ornitologa jest předmětem poznání pouze pták, který je doložitelný pro
sběrnou oblast, což vytváří zvláštní strukturu krajové sbírky, která má ovšem
vztah k systému. Z této pohledové základny se nám pak objasňuje celá otázka
a vystupuje zřetelně možnost podchycení sjednocujícího prvku, který jsme právě
pro případ vlastivědných mu-
seí plně postrádali. To je pramen pro to, aby jednot-
livé struktury oddílů vlastivědné sbírky byly do jisté míry sjednoceny v uplatnění
zmíněné noetické charakteristiky vlastivědy. Sjednocení se ovšem pak přeneso
i do vlastního depositáře, čímž bude splněn onen požadavek ucelenosti.

Není to ovšem jen uvedený princip, vyplývající z vlastní sbírky, který podmi-
ňuje způsob uložení musejní sbírky v depositáři. Ovlivňují ho i požadavky vyplý-
vající z podstaty a účelu depositáře. Se strany depositáře se nejprve uplatňuje
požadavek ochrany. O tom, jak k tomuto úkolu přispívá vlastní depositář, jsme
již přehledně hovořili. Na stavění sbírky by byl v tomto případě kladen velmi
správný požadavek, aby sbírka uplatňovala materiál v rozlišení dle chemické pod-
staty, t. j. na př. anorganický—organický, čímž by byly dány velmi výhodné pod-
mínky pro uplatnění ochrany z hlediska čistě chemického, které má zde též speci-
fickou funkci. Sjednocení tohoto požadavku s principem zachování původní struk-
tury sbírky nelze ovšem uskutečnit. Avšak možnosti konservační nám umožňují,
abychom tento požadavek, který se uplatnil v některých zahraničních mu-
seích, zanedbali. Přistupuje nám však hned další požadavek, tj., aby bylo dosaženo

přehlednosti. Stavíme-li sbírku opravdu důsledně ve smyslu struktury, jest zajištěn určitý přehled, především po stránce čistě odborné. Ovšem v tomto požadavku jest uzavřen i důraz na vizuální stránku stavění materiálu, čímž se přibližujeme jest diskutované otázce zřizování studijního depositáře, který by umožnil zájemcům přímou prohlídku. Nepovažujeme to snad za zvláštní druh depositáře, protože v podstatě jest rozdílný pouze tím, že klade důraz na vizuální přístupnost. Vzhledem k tomu, že však při konkretisaci přináší dnes opravdu neúnosný požadavek prostorový, můžeme říci, že není příliš vhodný pro naše vlastivědná musea, která v případě zúžených prostorových možností musí raději dát přednost využití expozičnímu či výstavnímu, krátce osvětovému. Zmíněný požadavek se ovšem plně uplatní, až přistoupíme k bodu, týkajícímu se technického vybavení. Máme zde však ještě jeden požadavek, který nutno uvážit; jest to otázka hospodárného využití depositárních prostorů. To ovšem oktrojuje uplatnění formálního hlediska při stavění sbírkového materiálu. Prověříme-li konkrétně možnost sjednocení principu soustavnosti sbírky a požadavku formálního rozřídění, dojdeme k poznatku, že jest možno oba požadavky sjednotit, i když ovšem bude i v tomto případě v popředí zásada uchování soustavnosti sbírky. Mohli bychom příkladně odkázat na sjednocení odborového a formátového stavění knižních fondů, i když v tomto příkladu jest stránka formální mnohem jednodušší než při musejním materiálu. Avšak to, že důsledně trváme na užití principu soustavnosti sbírky, přináší i určité podmínky pro uplatnění požadavku formálního. Každý vědní obor uplatňuje v jednotlivých částech struktury sbírky vždy určité předměty, které mají obyčejně i jednotnou nebo obdobnou stránku formální.

Tím jsme uvážili všechny činitele, kteří ovlivňují způsob stavění sbírkového materiálu v depositáři; krátce základní uspořádání depositáře. K tomuto závěru můžeme na podkladě uvedeného podat bodové vyjádření *obecné struktury vlastivědného depositáře*:

A) Přírodovědný. B) Společenskovědný.

Nebo lze uplatnit toto dělení:

A) Přírodovědný. B) Historický. C) Výstavby socialismu.

V každém depositáři se pak uplatňují v uvedeném sledu tato hlediska pro stavění materiálu:

1. *Předmět poznání*, dán uplatněním příslušného vědního oboru (na př. archeologický, botanický).

2. *Lokace*, onen významný sjednocující prvek (na př. Libice, Královéměstecko).

3. *Sounáležitost*, a to chronologická a systematická (na př. 9. stol. hradištní kult., 1950, čeleď kopřivovitá).

4. *Forma* (na př. šperk, herbářová položka).

Přistupme nyní k dalšímu bodu při promýšlení úkolu budování vlastivěd-

ných depositářů, který se týká otázky *vybavení depositárních prostorů*. Při volbě tohoto zařízení nutno vycházet ze zásad stavění sbírkového materiálu a účelových požadavků vlastního depositáře, v tomto případě především požadavku prostorové hospodárnosti a přehlednosti (visuální). V nedávno vyšlé sovětské publikaci, týkající se obecně principů musejní práce, jest věnována velká pozornost právě tomuto zařízení depositářů. Mnohý náš musejní pracovník by zde našel užitečné příklady. Konkrétně ovšem musíme brát zřetel k tomu, že většina vlastivědných museí si nemůže nyní pořizovat nějaké speciálně projektované depositární zařízení. Obvykle se doporučuje využití starého vitrinového vybavení. Ovšem i když využíváme tohoto způsobu, nesmíme opomíjet zmíněné požadavky na uspořádání depositáře. Proto v této souvislosti by bylo možno zde doporučit, aby musejní pracovníci, když využívají starého výstavního zařízení, postupovali tak, že by na př. u vitrin, které měly připojený „depositář“, oddělili část expoziční a seskupili na sebe části depositní, krátce, že by se snažili využití především oněch částí původního zařízení, která mají „depositární“ charakter. Ve všech případech se pochopitelně nevystačí s využitím tohoto materiálu. V tom případě by bylo dobře, aby si musejní pracovníci pořídili vybavení, které by opravdu plně vyhovovalo požadavkům moderního depositáře. Mohli bychom v tomto případě krom uvedených příkladů sovětských odkázat i na zařízení polského musea v Zakopaném, jak o tom informuje slovenské Múzeum (1954, č. 4).

V dalším postupu se setkáváme s otázkou *ochrany materiálu v depositáři*. Souvisí to částečně s obecným úkolem konservačního zajištění musejního materiálu, než jest včleňován do sbírky. Ovšem to je předpoklad a ve vlastním depositáři se pak ochrana týká především zajištění před poškozením neb zničením a pak odstranění činitelů, které by porušovaly funkci konservačních činitelů a kvalitativní stav předmětů. Opětně bychom mohli odkázat na sovětské zkušenosti, kde se věnuje velká péče i na př. důležité otázky *teploty* a *vlhkosti* depositárních prostorů. Zajištění těchto podmínek si ovšem vyžádá v našich vlastivědných museích ještě opravdu hodně práce. Pak budeme moci teprve říci, že náležitě pečujeme o svěřený majetek.

Máme zde konečně poslední bod; otázku *evidence depositárního materiálu*. Vlastní sbírkové předměty jsou v evidenci inventáře, resp. po stránce odborné a heslové v katalogu. Avšak tyto prostředky nám plně nezajišťují vyhledání příslušného předmětu v depositáři. Proto se setkáváme již ve formulářích pro inventář i katalog s heslem „umístění“. Konkrétně se zde uvádí čistě lokační označení příslušného předmětu. Pro kompozici značky se užívá velkých písmen abecedy a římských a arabských číslic (na př. B V 1, t. j. místnost, skříň, police). K usnadnění orientace mají některá musea ještě pomocné lokační knihy, kde kontinuální řadě inventárních čísel odpovídá vždy příslušný sled lokačních značek. V této knize neb přímo před depositáři bývá pak orientační plánec uspořádání, který jest vo-

dílkem při užití lokační značky. Tento způsob jest užíván v různých variantách především v našich ústředních museích. Pochopitelně však v rozměrech i obsahu menší depositář vlastivědného musea se nemůže obejít bez náležitého evidenčního zajištění; nelze snad spoléhat na podrobnou znalost materiálu. Vzhledem k tomu, že výše uvedený způsob byl doposud nejlépe prověřen a vyhovuje alespoň v základu potřebě, jistě většina vlastivědných museí využije této lokační formy. Můžeme však předpokládat, že právě při užití ve vlastivědných museích se nejvíce odkryjí závady tohoto způsobu. Celkovou nevýhodou jest, že signování není trvalé, t. j., že v případě nějaké technické úpravy či přemístění depositáře nutno značkování provést znovu, a to ve všech evidenčních materiálech (lokační knize, inventáři, katalogu). Krom toho jest toto značkování čistě formální a jest bez vztahu k výše zmiňované struktuře musejní sbírky; to znamená, že není vlastně nijak podchycena, zejména v případě stavění, a není zaručeno její neporušení. Manipulačně jest pak též dosti nevýhodné to, že musejní předmět, který chceme na př. vrátit z expozice či výstavy do depositáře, nemůžeme tam umístit přímo, ale až po orientaci v katalogu či lokační knize. Inventární číslo, které je jedině přímo psané na předmětu (nehledě k dočasnému číslu přijímacímu), se v této souvislosti jeví jako příliš funkčně omezené. Tím jsme narazili na otázku, kterou jsem se obíral podrobně při přípravě methodického listu o evidenci ve vlastivědných museích. V této souvislosti jsem promyslel určité doplnění dosavadního způsobu inventarisace i depositární evidence, které odstraňuje výše zmíněné nedostatky dosavadního způsobu. Nemůžeme zde však podrobně rozvíjet tuto otázku, protože by si vyžádala samostatné studie. Nechceme také vystupovat s nějakým novotářstvím, dokud si podrobně tento nový způsob evidence musejního materiálu neproověříme v našem krajském museu. Chtěli jsme zde pouze upozornit, že dosavadní způsob evidence depositárního materiálu není bez nedostatků a že jsou zde možnosti, aby musejní pracovníci se snažili i v tomto úseku naší práce o zpřesnění a lepší přizpůsobení konkrétním podmínkám.

Probrali jsme v hlavních bodech otázku budování depositářů našich vlastivědných museí. Musíme však připojit ještě na okraj podrobnější zmínku o *zvláštních depositářích*, které také bude nutno zároveň organisovat při vlastivědných museích. V příručkách i směrnících, týkajících se evidence ve vlastivědných museích, byla opomenuta v souvislosti se zaváděním t. zv. přírůstkových knih otázka předběžného uložení těchto přírůstků a zajištění evidence při tomto uložení. Materiál, který museum získá sběrem, darem či výměnou, zachycuje nejprve v této přírůstkové knize. Předměty jest nutno pak nějak uložit, a to do té doby, než na př. dojde k jejich konservaci a pak převedení do vlastní sbírky, či výměně s jiným museem a pod. Uložení tohoto materiálu, který nemá sbírkovou povahu, vyžaduje zřízení jakéhosi předběžného depositáře. Vzhledem k tomu, že zápis v přírůstkové knize má především význam majetko-právní, vyplývají z toho i určité

požadávky pro tento prozatímní depositář. Předměty by měly být především uloženy ve sledu přírůstkových čísel, aby tak byla zajištěna nejen rychlá orientace, ale i majetková evidence. Vzhledem k tomu, že materiál bude po stránce formální různorodý, možno s ohledem na zařízení, které uplatníme v tomto depositáři, provést určité rozřídění dle velikosti předmětů. V tomto případě by bylo nutno zejména u větších museí pro rychlejší orientaci zajistiti evidenci uložení tak, že v přírůstkové knize pod heslem „uložení“ by bylo uvedeno příslušné signum přírůstku, doplněné značkou formátu (tedy na př. P 126/56 - I zn. přírodovědecký přírůstek 126 z r. 1956, uložený v regálu, resp. skříni pro prvou velikost; S 86/56-III. zn. společenskovedný přírůstek 86 z r. 1956, uložený v regálu pro třetí velikost). Materiál by se tedy v tomto případě stavěl dle formátu v přerušované číselné řadě přírůstků.

Jsmo v závěru. Nastíněným rozbořem jsmo se pokusili podat potřebnou základnu ke konkrétní práci. Bude kladem této práce, vyvolá-li ještě další promýšlení, která možná přinesou řadu oprav a doplňků, aby nakonec vlastní praxe potvrdila, zda náš postup byl správný. Budování vlastivědných depositářů jest závažný úkol, který podmiňuje, jak jsmo viděli, celou řadu dalších úkolů našeho nového musejního programu. Věříme, že na podkladě reálného rozboru budeme jej moci co nejlépe a nejrychleji zvládnout.

1956

L I T E R A T U R A

- Denkstein—Matouš—Tuček.* Musea slouží lidu, Praha 1954.
Osnovy sovětského muzevedenia, Moskva 1955.
J. Kálmán. Múzejníctvo, Bratislava 1955.
K. Tuček—I. Klášterský. Zakládání přírodovědeckých sbírek vlastivědných museí, Praha 1955.
J. Neústupný: Otázky dnešního musejníctví, Praha 1950.
Z. Rajewski. Muzeoznawstwo archeologiczne, Warszawa, 1955.
Tuček—Neústupný. Evidence musejních sbírek, Praha 1954.
Fr. Roubík. Příručka vlastivědné práce, Praha 1941.
Múzeum č. 4, Bratislava 1954.